

DESALVBERRIMA
POTIONE

CAHVE,

SEV

CAFE

Nuncupata

DISCVRSVS

FAVSTI NAIRONI BANESII
Maronite,

*Linguae Chaldaicae seu Syriacae
in Anno Verbi MDCCLXXII
mensis Septembris*

Ad Emmentis. ac Rectoris.

PRINCIPEM

D. IO. NICOLAVM

S. R. E. CARD.

DE COMITIBVS.

~~1691~~

Romae, Typis Michaelis Mercatoris, 1691.

~~1691~~

Eminentissimo, ac Reuerendissimo

PRINCIPI

D. IO. NICOLAO

S.R.E. CARD.

DE COMITIBVS

*Faustus Nairois Banefius
Maronita felicitatem.*

VM Orienté,
Eminētissime
Princeps, vſq;
de an. 1650.

peragrauerim, cūmq;
varia ductus curiositate
adnotauerim, hanc, in-
ter alia, potionem, quæ
Cahue, feu Cafe nuncu-

A 2 pa-

patur diligenter exquisi-
ui, & quę de hac vti-
oculatus testis vidi, au-
diui, & expertus sum, en-
paucis pro bono publi-
co exhibeo lineis, quas
ideò non nisi Tibi, qui
summo populorum ap-
plausu in Tuis susceptis
muneribus, bonum pu-
blicum, & in temporalibus,
maximèque in spi-
ritualibus fouisti fern-
per, ac foves, humillimè
offero. Ne igitur hoc
meum pro bona valetu-
dine dedigneris munus-
culum

culum, pro ea enim tuē-
da, nequaquam quanti-
tas in medicamine attē-
ditur, sed qualitas, quę
etsi tenuissima extaret,
tanto sub Principe grā-
dior euadet, atque per-
fectior. Vale.

Ad Lectorem.

 OVVM hoc potionis
genus Casè, per E-
ropam, modòq; per
hanc Romanam Urbem dif-
fusum, nonnullos ex Cimi-
bus terris, de eius quabita-
te, ac bonis effectibus prorsus
ignaros; Ideoque Potionem
hanc pro tua firmitate, beni-
gne Lector, hoc breui discursu
libèrissimè propinandâ ego
met suscepis, ut ea libere tra-
ris; Experientia enim docet,
Toti Orienti, qui non est mi-
nima Terrarū pars, multum
profuisse, ac prodesse; quare
ut omne à te dubium expel-
las Tibi his paginis ostendo
proprietas huic potioni ad-

A 4 di-

Imprimatur, si videbitur
Reuerendis. P. Magi-
stro S.A.P.

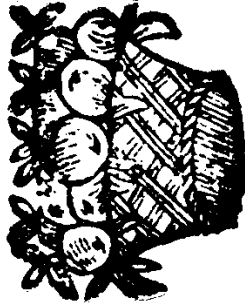
I. de Ang. Archiep. Urb.
Vices.

Imprimatur.
Fr. Hiacynthus Libellus
Magister S.A.P.

Ad

*diſas, ac bonos pro ſua va-
leſidine effectus, experie-
tia, atque ſcriptorum aucto-
ritate approbatoſ, & ut ſa-
cilis ab omnibus intelligan-
tur vulgaribus uſus ſum.
ſtylo, ac uocabulis. Interim
Deuſ te ſeruet incolumem.*

Cum

⁹
**V M Deus Opti-
mus Maximus ſa-
luti, bonæq; mor-
taliſum valetudini, atque
incolumitati ſit ſemper in-
tentus, ut ab illis omnia
illorum opera ſummo di-
rigantur Opifici, maiori-
buſque, ac validis viribus
diuina eius ab ipsis obſer-
uentur præcepta, quidquid
boni in herbis, quidquid
pretioſioris in lapidibus,
quidquid perfectioris in
animalibus concludit, ſum-
ma eius munificentia mor-
talibus tribuit; & quia
ſubtiliſſima hominum in-
genia omnia naturæ mira-
cula, hoc eſt naturalium
rerum virtutes, atque**
A 5 Pro-

proprietates adinuenire, ac percrutari nequiere, mirabilis Deus summo erga nos exardescens amore incognitas rerum virtutes, cognitas nobis vel fortuito in pluribus reddidit, vel quod mirabilius est rationabilia ab irrationabilibus edocta, secretiores, hæc, naturæ effectus, quinimò ipsammet mendendi rationem, illa in multis edocuerunt, sic Diostamnium herbam ad extrahendas sagittas, & alia similia ex vulneribus vtilè Cerui hominibus monstrare, vt notat Matthiolus in 2. Dioscoridis; obseruatum enim fuit in Regno
Cretæ

Cretæ à Venatoribus, Cretuos pastu illius herbæ tela eijcere ex vulneribus.

Chelidoniam visui saluberrimam ait Polidorus Virgilius lib. 1. cap. 21. hirundines docuere, oculos enim pullorum vexatos illa medentur, & subdit Apros in morbis hederæ sibi mederi: Mustela in anguium venatu ruta sibi salutem quærere, & Ciconiam origano.

Ab Hippopotamo, hoc est Equo fluuiali (quod est animal in Nilo) Medici mittere in morbis sanguinem, quod phlebotomare vocant didicerunt, affridua namque fatietate gra-

A 6 uedi-

uedinosus factus, exit in
littus, recentes arundinum
caeras perspeculaturus,
atque ubi acutissimum vi-
det stipitem, imprimens
corpus, venam quandam
in crure vulnerat, atque
ita profluio sanguinis mor-
bidum corpus exonerat,
plagam verò rursus limo
obducit, sic habet idem
Polidorus, & Matthiolus
locis citatis.

Ibis est quædam avis
foli Aegypto peculiaris,
& Ciconiæ non absimilis,
quæ vt tradit Plinius lib.
8. cap. 27. Clysteris vsum
prima cõmonstrauit, quòd
consuetudinem habeat se-
repurgandi rostri adunci-
tate

tate, eam perluens partem,
qua ciborum onera red-
duntur.

Galenus lib. 1. 1. de sim-
plicium medicamentorum
facultatibus ait, cum qui-
dam Messores, diurnum
post laborem voluissent se
reficere vino, relicto in
agro in quodam fictili, &
dum pro more impleuis-
sent craterem, vna excidit
Vipera mortua, quare at-
toniti Messores, veriti, ne
quod si bibissent inde sibi
malum eueniret, suam
quidem fictim aquæ potio-
ne sedare maluerunt; Cæ-
terum cum illinc discessis-
sent præ humanitate, ac
misericordia, homini cui-
dam

dam Elephāti morbo (qui est quoddam perniciosioris Lepræ genus) obnoxio, vinum illud largiti sunt, rati expediri illi potius mori, quàm vivere in ea miseria; at ille vbi bibisset admirabili modo sanitati restitutus est, vnde factum est, vt in horum morborum curatione, vinum viperatum adhibeatur, & subdit Galenus paulò inferius hoc esse experientiæ fortuitæ documentum.

Pari ratione dicendum est, hanc potionem Cahue, seu Cafè nūcupatam fuisse fortuitæ experientiæ documentum, vti ex narrandis patebit.

Con-

Conquerebatur enim quidam Camelorum, seu vt alij aiunt, Caprarum Custos, vt communis Orientaliū fert traditio, cum Monachis cuiusdā Monasterij, in Ayaman Regione, quæ est Arabia Fælix, sua armenta non semel in hebdomada vigilare, imò per totam noctem, præter consuetum saltitare; Illius Monasterij Prior curiositate ductus, hoc ex parte cuius prouenire arbitratus est, & attentè considerans vna cum eius socio locum vbi Capra, vel Cameli illa nocte, qua saltitabant pascebantur, inuenit ibi quædam arbuscula, quorum

rum fructibus, seu potius baccis vescebantur; huiusmodi fructus virtutes voluit ipsemet experiri, ideoque illos in aqua ebulliens statim illorum potum nocturnam vigilantiam excitare expertus est, ex quo factum est, ut à Monachis quotidie adhiberi propter nocturnas vigiliis iusserit, ut promptiores ad noctis assisterent orationes; ac quia ex hoc quotidiano potu, cum varios ac saluberrimos pro humana salute, ac bona valetudine effectus in dies experiretur, per uniuersam paulatim regionem illam, deinde per alias Orientis Pro-

uin.

uincias, ac Regna temporis progressu nouum huiusmodi genus, fortuito, ac mirabili Dei providentia ea diffusum est salubritate, ut ad Occidentales etiam, ac praesertim Europaeas peruaserit plagas.

Primos igitur huiusmodi Inuentores ex Caerariis, seu Camelorum, ut ita dicam nutibus, supradictos ferunt extitisse Monachos Christianos, ut ipsimet Turcae fateri ut plurimum assolent, in quorum gratiam, animique obsequium pro illis fundunt preces, ac praesertim Turcae illi, qui sunt

huius

huius potionis ministrato-
res, ac distributores, pro-
prias enim hi, ac quoti-
dianas habent precesiones
pro *Sciadis*, & *Aidruss*, quia
hæc supradictorum Mo-
nachorum fuisse nomina
asserunt.

Magna horum arbuscu-
lorum copia in Arabia
Fælici inuenitur, quæ fru-
ctus ferunt ad instar Ca-
cao, sed scissos per lon-
gum sicut os Da&yli, bi-
nique diuiditur in eadem
cortice, qui fructus duo
fortiuntur nomina, primū
est nomen fructus, secun-
dum autem potionis; fru-
ctus igitur vocatur Ban, &
& Ben, Bon, & Bun, eo
quia

quia Arabes cū nō nisi lit-
teras conscribant conso-
nantes, ideoq; scribant
cum tescdid super lit-
teram ꝛ quod signum in-
pronunciatione habet vim
reduplicandi illam litte-
ram, super quam est tesc-
did, & legitur quasi cum
duabus literis ꝛ sic Bnn;
super quas literas conso-
nantes æque benè cadit
vnaquæque dictarū voca-
lium, ideoque alij legunt
Ban, & Ben, vti nonnulli
ex Orientalibus, alij Bon,
vt Alpinus, alij Bun, seu
Bunch vti Corouicus, &
Auicenna, sicut inferius
suo loco videbitur. Sed
postquam hæc semina cō-
trita

trita ebulliunt in aqua,
nuncupantur Cahue, seu
Cafè, non secus ac fru-
mentum, quod postquam
molitur mofa, non am-
plius frumenti, sed farinae
nomen retinet; sic etiam
potio, quæ fit ex vva vo-
catur vinum, & non vva,
licet vinum non fit aliud
quàm ipsa mer vva expref-
fa: nomen enim Cafè non
frugus, sed potionis est
nomen.

In duas diuiditur spe-
cies, vna namque in albū
tendit colorem, altera in-
citrinum ita obscurum, ve
videatur tendere aliquan-
tulum in viridem, & hæc
est alia præstantior, ac per-
fe-

fectior, quia in ebullitio-
ne, eius aqua valdè oleo-
fa apparet: de hac dupli-
ci specie loquitur etiam
Auicenna lib. 1. tract. 2. vti
suo loco patebit. Duas
habet cortices, prima ex-
terior nigra, secunda &
interior alba, cuius confi-
ciendæ; potionis hic est
modus.

Semen hoc, seu frustus
debet in puluerem prius
redigi, & vt facilius con-
teratur, igne in lagenâ,
aliquantulum vsulatur,
donec in colorem verta-
tur violaceum obscurum,
si enim penitus exsiccare-
tur nullius esset ioboris,
quare ne comburatur, co-
cleat;

cleari, seu alio instrumento continuo commiscetur, & statim in mola trufatili, seu in marmore pistillo ligneo subtilissimè contunditur, & subcerniculo cernitur, poniturque in aqua ebullienti in vase stamni, quod Italicè dicitur *Cummo*, seu in fistili vitriato, vel uti in Aegypto in vase lapideo calis elaborato; & quia statim accipulis hic in aquam funditur ebullientem egurgitatur, ideo vas ab igne amouetur, aliquando per duas, vel tres vices, quo usque puluis incalcescat, & in aqua cõmiscetur; tunc enim postquam aliquan-

tu-

rulum ebulliuerit, bibitur sic ebulliens, vel potius guttatim forbetur in fidelijs, seu scutellis, & fèces, quæ in illis remanent abijciuntur.

Non solet ab Orientalibus sumi ieiuno ventre, tunc enim flauam bilem commouere aiunt, dum enim eam sumere cupiunt de mane, comedunt prius frustum, seu pauxillum panis, aut quid simile.

De quãtitate huius pulueris ponenda non datur regula certa, sed vt plurimum in tribus libris aquæ solent poni duæ pulueris vnciæ, & qui in fundo remanens feruit etiã pro seruen-

quen-

quæti die cum pauca eiusdem pulueris additione.

Centum ferè ab hinc annis frequentior huius potionis vsus in Aegypto cepit vigere, quod deditur ex Authoribus, qui Turcarum mores, cibos, ac potiones scripserunt, qui antè supradictum tēpus enumerando varias Turcarum potiones, nullam de Café mentionem faciunt, vt videre est in Ludouico Bassano, qui scripsit de anno 1545. in Ioanne Antonio Menauino de anno 1548. & in Francisco Sansouino lib. 1. & 3. historiarum Turcarum de anno 1563. tres

tan-

tantum enumerant Turcarum potiones, nimirum *Sorbettum*, quod fit aqua saccharo diluta, vel succo citrinorum mixta: Secunda est illa, quæ vocatur *Singâh*, quæ componitur ex melle, & vuis passis aqua mixtis; Tertia est *Pechmes*, quæ fit ex inusto cocto aqua diluto.

Iacobus tamen Cotonicus Ultraiectensis in suo Itinerario Hierosolymitano anno 1598. inito, post eorum supradictarum potionum enumerationem, differit etiam accuratè de quarta, quæ est Café, vti hic inferius videbitur.

Quid autem de hac potione

B tione

ratione Authores disserant,
& quid de eius sentiant
qualitate, atque effecti-
bus, legenti ex dicendis,
atque adnotandis patebit.

Auicennam citat Alpi-
nus locutum fuisse de
hoc semine, sed vbi de
illo disserat non est nota-
tum; puto tamen Bunch,
de quo Auicenna loqui-
tur lib. 1. tra. & 2. esse verè
hoc semen, de quo tra-
ctamus, primò, quia apud
Arabes vocatur etiam
Bunch, vti notat Iaco-
bus Cotonicus cap. 7. Itri-
nerarij Hierosolymitani,
vbi de hac loquens potio-
ne sic ait, *Cabua, seu us-
ady volunt Bunn, seu*
Bunch

*Bunch. Secundò, quia ees-
dem proprietates, idem-
que effectus, qui sùt huic
addi&i semini, sunt etiam
huic Auicennæ Buncho
proprij, & inuenitur in
ipsamet Regione, hoc est
in Ayaman, seu Arabia
Fèlici, sic enim habet in
loco supracitato. *Bun-
chum quid est, est res de-
lata de lumen, quidam
autem dixerunt, quod ex
radicibus Anigalen, cum
antiquatur cadit. Electio,
melius est citrinum, & leue
boni odoris; album vero, &
grane est malum. Natura
est calidum & siccum in pri-
mo, secundum quosdam est
frigidum in primo. Opera-**

B 2 tio-

tiones, & proprietates, consertat membra. Decoloratio, mundificas cutem, & exsiccat humiditates, quas sunt ab ea, & facit odorem corporis bonum, & abscondit odorem Psilothri. Membra nutrimenti: est bonum stomacho.

Eiusdem opinionis videtur esse Ioānes Veslingius, qui in adnotationibus in Bon Alpini cap. 16. ait, eumque *Bancho Auicennae* arbitrantur.

Sed forsan quis contra asserta arguet, fructum hunc, seu semen minimè ex radicibus nasci, sed ex arbusculis, ideoque hunc fructum *Bancho Auicennae*, quem

queni ex radicibus *Anigailen* colligatis, non conuenire cū nostro hoc *Bon*, de quo disserimus.

Pro huius difficultatis solutione notandum est: textum Arabicum *Auicennae*, ex quo desumptus est præfatus textus Latinus, duplicem habere sensum; In textu enim Arabico non legitur *Anigailen*, sed

انيسون *Am Gailan*, diuiditur diuisiones, & non legitur sub vnica tantum diuisione, vti habetur in textu Latino; ac quia *Am* in idiomate Arabico explicatur, *sem*, vel, ideoque hæc *Auicennae* au-

thoritas potest sic explicari, *Bunch* est res delata de *lamin*, quidam autem dixerunt ex radicibus, seu ex *Gailan*, quod forsitan est quoddam illius Regionis arbusculum.

Secundò *Am Gailan* quamvis duæ sint dictiones, potest tamen esse cuiusdam arbussti nomen, uti vult Antonius Giggeius in Thesuro Linguae Arabicae, & licet legatur *Bunch, est ex radicibus Am Gailan*, debet hic intelligi, fructus nequaquam esse in radicibus, sed in arbussto *Am Gailan* nuncupato; si enim esset in radicibus, immediatè non leg-

regeretur, cum antiquatur, cadit; dum enim dicitur fructus cadere, presupponitur ab alto cadere, igitur ex arbussto, & non ex radicibus, quæ sunt sub terra; isti namque fructus verè colliguntur, & cadunt dum antiquantur, seu exsiccantur. Cæterum *Ancenna* quidquid dicat in hoc textu, an iste fructus sit ex radicibus, vel ex arbusculis pro certò non habet, refert enim tantum nonnullorum opinionem, quod clarè deducitur, dum dicit, *quidam autem dixerunt*; supradicta ergo ex se minimè profert.

Præfatus igitur Iacobus
 Cotonicus in fine capituli
 septimi Itinerarii Hiero-
 solymitani sic ait: Ad hoc
 quotidiana quadam utamur
 tur potione, quam Cahua
 Arabicè indignant, Itali
 Caneo; aqua hæc instar asra-
 menti nigra, gustu amara,
 in herba cuiusdam semine
 (cui Cahua, vel ut alij
 volunt Bunnus, seu Bunchi
 nomen est, & in Aegypto
 copiosissimè nascitur) deco-
 cta, stomacho prodesse, cer-
 roborare cerebrum, ac no-
 xium expellere humorem
 fertur; Semen id mola tra-
 siliè prius confusum, vel
 coce conitrum, aqua deco-
 quitur in hunc ferè modum.

Ses-

Sesquilibram seminis virginis
 sibilis aque immiscens, quæ
 ad dimidiæ paris consam-
 pionem bullire sinunt, eam-
 que calidissimam, ac ferè
 bullicentem fidelis Indicis,
 vulgò Porcellanis bibunt,
 vel potius guttatim sorbent,
 sibi que inimicem propinam
 sam lenis, ut interdum inse-
 gra hora unam fideliã
 vix epotent exhaerianis,
 quod quidem ea se ratione
 facere offerunt, ne simul, &
 facces, que paulatim sidunt,
 ebibant, eas siquidem vi-
 noxias absorpsit aqua abij-
 ciunt. Sunt ex plebe quam-
 plurimi, qui bazarro, vias-
 que publicas matutino præ-
 serum tempore percurrunt.

B 5 aquam

agnam basic venalem circumferunt, & foculo supposito calefaciunt, calefactam poscenti porrigunt, nec nisi calidissimam præbent. Nutli siquidem vitio vertitur aut dederi, cuiuscunque demum conditionis, aut religionis sit, si eam in publico bibat; ad publica vero diversoria singulis ferè horis, aque huius (cuius sunt apertentissimi) potanda causa infanti conveniunt, & consulationibus serunt semper.

Quòd autem iste Author ait de aqua huius potionis, quòd videlicet ad dimidiæ partis consumptionem bullire finatur,

tur, modò non attenditur, dum satis est, ut vna cum pulvere aliquatulum ebulliat.

Prosper Alpinus Medicus Venerus in lib. de Plantis Aegypti cap. 16. sic ait: *Arborem vidi in Viridario Alibi Tarcesensis in Iconem nunc spectabis, ex qua semina illa vulgarissima Beni vel Bam appellata producantur, ex his omnes in Ægypto, tam Arabes perani doctorum vulgariissimum, quod vini loco ipsi potant, vendunt, que in publicis amopolis, non secus quam apud nos vinum, illique ipsum vocant Cabae.*

Haec semina ex Felici Ara-

bia asperantur; Arber,
quam me inspexisse dixi;
Esse nemo similis observata
est, sed iamen folia crassio-
ra, durioraque habebat, vi-
ridiora, perpetuoque virens
ita. Vfus est illorum semini-
um omnibus notissimum;
ad parandam iam dictam
decoctum, quod quo pacto
ab illis paretur alias à me
dictum est. Vmunt iamen
etiam decocto ad roborandam
amtricalam frigidioram,
adjuvandamque concepitio-
nem, & non minus ad asse-
rendas à visceribus obstruc-
tiones, in humoribus hyps-
tis, licetque frigidis, &
cuilibet obstructionibus fe-
liciori casu successu decoctum
mal-

multos dies experiuntur,
quod etiam veterum maxi-
mè respicere videtur; ipsum
enim excalescit, obstrutio-
nesque ab eo auferit, sic enim
familiari vfu est apud om-
nes Aegyptias Arabesque
mulieres, ut semper dum
flunt menses ipsorum, va-
cuationem huius decocti fer-
uentis multum paulatim
sorbellantes educent ad pre-
moandos etiam in quibus
suppressi sunt. Vfus huius
decocti purgatio corpore assu-
is diebus utilissimus est.

Anicenna de his semini-
bus meminit, similisque, vel
eosdem vfus à me narratos
memoria prodidit, ipsumque
semen calidum in tertio, &
sicum

siccum in secundo gradu consistit, quod tamen verum non videtur, quando semen supere dulcescat cum parvo amarore, nullamque acrimoniam præferat; nihilominus ipsum obstructionibus viscerum, frigidisque sumorum hepatis, vel lienis multum conferre docuit, sed ait stomacho nauſeam concitare, pituitamque purgare, atque multa alia hæc semina præſare experientia penès Aegyptios didici, atque hæc est Arbor, quam Cayri olim inspexeram.

Ioannes Veslingius in adnotationibus in præfatum caput 16. Alpini, putat Bon esse Bunch Auicennæ

cennæ, fateor enim idem esse Bon, & Bunch, sed citatio Alpini non conuenit cum Buncho Auicennæ; tradit enim Alpinus, opinionem Auicennæ esse, quod hoc semen sit calidum in tertio, & siccum in secundo, & idem Auicenna loquens de Buncho, vti superius innuimus ait, quod est calidum, & siccum in primo, secundum quosdam est frigidum in primo; manifestè ergo deducitur Alpini dum Auicennam citat, nullo modo loqui de Buncho, sed de aliquo alio semine vsque adhuc mihi incognito, & à me non

non inspecto eo quia ab Alpino locus Auicennæ non citatur.

Ioannes Bahuinus in Historiâ Plantarum lib. & cap. 21. loquitur de Calaf, seu Ban Alpini, ideoque aliqui arbitrati sunt, esse hunc fructum Bon.; gratis autem hoc illos asserere colligo; nam idem Alpinus distinguit Calaf, seu Ban, à fructu Bon.; differit enim de primo cap. 15. & de secundo cap. 16. quod etiam aperte colligitur ex subsequētibus, citat nimirum præfatus Author Bellun. qui in interpretatione Arabicorum nominum ait, hoc

ar-

arbusculum fructus non ferre, sed tantum flores, ex quibus inquit Alpinus distillari aquam *Macalef* vocatam, ex quibus eulentissimè deducitur arbusculum Calaf, seu Ban, de quo loquitur Bahuius, non esse arbusculum Bon, hoc enim fert fructus, non autem flores, vti vsque adhuc demonstrauimus.

Petrus della Valle tum nobilitate, tum in conscribendis accuratè suis itineribus celeberrimus in epistola tertia Constanti-nopoli conscripta die septima Februarij 1615. inter Turcarum pecunias

enu-

enumerat *Cahue*, & ait, illam multum conferres fanitari, adiuuat nimirum concoctionem, ventriculorum corroborat, ac fluxiones reprimat catarrhales; post coenam si sumatur incitat vigiliam, ideoque prodest illis, qui non solum studere cupiunt.

Dominicus Magrus *Melitensis* in epistola ad *Emmentissimum Cardinalem Brancaccium* conscripta, differens de *Casè*, post fructus descriptionem, de eius qualitate, atque effectibus sic sentire videtur, nimirum quod semen hoc ex sui natura est calidum, & siccum, ideoque corroborat.

roborat vetriculum, adiuuat concoctionem, dummodo vna hora post cibum sumatur, prodest catarrho, ac mirabiliter capitis leuamini, expellit somnum, ac pro studetium vigilijs proficuum est, sensus veneri motus etiam reprimat hominem, que castum seruat, prodest magis hyeme, quam æstate, eiusque sumptio efficacior est sine corticibus ipsiusmet seminis; *Orientalis Casè* bibuntur in tempore, imò etiam in mensis vini ad instar, & illi, qui hac vititur potione maximum erit iuamentum, & potest liberè sumi

mi per quatuor vices in vna hebdomada, quia nunquã auditum est alicui nocuisse; & paulò inferius subdit; auert obstructiones, & opilationes, & experientia nos docet Casse fluxiones expellere carthales, aliasque infirmitates ex Iecoris fodienda prouenientes, & hæc absque stomachi nocumẽto operatur: quamobrem Turcæ vt plurimùm nunquam fluxionibus, neque dentium dolore, nec Podagra, neque similibus laborant morbis.

Idem Author affert epistolam cuiusdam Medici Constantiopolitani ex-

ratam

ratam ad quandam virum illustrem Epidaurum, in qua varix leguntur huius potionis sequentes proprietates, atque effectus: prodest mulierum menstruis, illisque pulcherrimum confert carnibus colorem, viuacitatem oculis, aliisque corporis partibus; prodest etiam morbis hemoroidalibus, nec non Viatoribus, qui hæc ventur potione, laboribus enim resistunt diebus; noctisque vigilijs; proficua etiam est pro dolore Podagræ, pro diminutione, & prouocatione menstruis, & quamuis omnes sint effectus inter se-

con-

contrarij, nam vigilia, quæ omnes auget dolores, nequaquam Podagrae dolorem deberet minuire, sitis humido moderatur, & vigilia sicco fouetur, & tamen hos duos contrarios effectus, se expertos fuisse ait. Deindè subdit, ab omnibus humoribus aufert opilationes, & reprimat vapores stomachi ad caput, & concludit debere sumi simpliciter, & sine saccharo, cuius opinionis est etiam præfatus Dominicus Magus in eadem epistola.

In Relatione huius positionis impressa primùm.
Lon-

Londini in Regno Angliæ, & postea Genuæ, Florentiæ, & hoc anno hic Romæ legitur; semen hoc esse frigidum, & siccum, & quamuis exsiccet non calefacit, neque inflammat, adiuuat coctionem, spiritus viuificat; eius fumus prodeit oculorum morbis, fumos reprimat internos, ac per consequens capitis dolores, fluxiones impedit catarrhales, quæ ex capite descendunt in stomachum, præferuat hominem à tabe, & aufert tumorem inflammationis pulmonum.

In Angliæ experientia.
do-

docuit, illi Regno, postquam hac vsa est potione multum profuisse, ac præsertim in Hydropisia, Podagra, ac alio cuiusdam morbi genere ab Anglis *Suroy* vocato.

Experitur omnibus portionibus exsiccatibus perferior pro senibus, & pueris, qui humoribus patiuntur frigidis.

Prodest mulieribus prægnantibus, ut benè partus ferant, atque etiã illis, quæ menstrua amiserunt per tres, vel quatuor menses.

Valdè proficua est pro morbo splenis, seu pro opilationibus, ventositatibus

tibus hipochondriacis, & pro his similibus.

Impedit somnum, ideoque qui non vult vigilare, illam post cenam non sumat.

Obseruatum est in Turcarum Regionibus, vbi continuò hæc potio sumitur, non regnare neque morbum Calculorum, neque Podagræ, neque hydropisiam.

Non est relaxatiua corporis, neque astringens.

Ioãnes Veslingius addit hanc valdè prodesse cum cor, aut ventriculum languor occupat.

Istæ ergo sunt ex præfatis Authoribus Casè salubres

C

Iubres pro humana salute
 qualitates, atque effectus,
 quorum aliquos egomet
 eum Orientales an. 1650.
 perlustraverim plagas ex-
 pertus sum; multum enim
 pro concoctione cibi, pro
 corroboracione stomachi,
 ac pro noctis vigilia mihi
 profuit.

Pater Ludouicus Gian-
 ninus è Societate Iesu,
 Regni Gallie Substitutus,
 mirabilia de hac narrabat
 potione, & ipse forsan
 inter primos hic Romæ
 illa usus est, & iam se-
 nex omnibus restitit labo-
 ribus diei, & noctis in-
 sue Religionis negotijs,
 & fatebatur suam bonam
 vale-

valetudinem ex potione,
 Casè prouenisse, & sæpè
 sæpius vt illam sumerem
 me hortabatur; adhuc vi-
 uit in Gallijs octuagena-
 rius.

Idem planè mihi affe-
 rebat Antonius Sangior-
 gius nobilis Bononiensis
 Cardinalis Bernardini Spa-
 de familiaris, qui can-
 dem expertus est utilita-
 tem, ac præcipuè in flus-
 zionibus catarrhalibus,
 quibus antequam ea vte-
 retur, valdè laborabat,
 & obiit Romæ ferè sep-
 tuagenarius.

D. Innocentius ex no-
 bilissima Romanorum de-
 Comitibus familia, Status
 C a Eccle-

Ecclesiastici Locumtenēs generalis, ea non semel in hebdomada me præseate porabat propter cibiconcoctionem; hæc tamen illi non profuit ad expellendas quas sustulerat calamitates tūm in belli expeditionibus in Germania sub Ferdinando Secundo, & Tertio Imperatoribus mirè patratistām in Dalmatiæ munimine pro Catholica Religionē contra Turcas in ipsismetferuentissimis anni arboribus, quibus destitutus laboribus adhuc quadragenario maior non sine Europe lacrymis Rome occubuit.

Quo-

Quomodo autem ex hac potione oriantur effectus contrarij, & istian proueniant ex qualitate calida & sicca, anverò ex qualitate frigida, hoc Physicis relinquo; obseruandum tamen est; huius potionis colorem nigrum, saporemque amarum non prouenire ex sui natura, sed per accidens propter vstulationem seminis; semen enim ex se est album, adeoque gustui gratum cum aliqua dulcedine, vt vix leuissima percipiatur amaritudo, vt videre est in citato loco Alpini:

C 3 nan-

nantur, hoc semen aequè participare de calido, ac de frigido, hac videlicet ratione; existimant enim cortices huius seminis esse frigidæ qualitatæ, sed ipsumnet semen esse temperatæ qualitatæ, & temperatæ aliquantulum ad calidam, quod idem videntur annuere Petrus della Valle in citata epistola, terra Constantinopoli exarata, & Ioannes Veslingius in notis ad caput 16. Alpini, ubi ait: *Quæbitatum, quas manifestas vocant harmonia in hoc fructu dispar est. Cortex enim frigidè particeps, cum exuperante tamen siccitate, natus*

elicus

elicus verò moderate calidus; Ille levi quadam acriditate, hic evidenti amaritudine lingue sensum haud inclementer afficit; Inaque nec somacho nauseam inferet, quantumvis largius decoctum haeriat, nec intensiore caloris gradu edem infestus est, saltem modicè sorreptus, atque in marmore pistillo ligneo consumsumus; Coricis decoctam inter aslinos ardores rectius febricitantibus exhibetur, rarumque cum frigidis, & crassi succi, viscera, communesque corporis datus noxio infartus impediunt, alteram è consuetudine praferendum est, haud neglecto

tamen

*tamen utriusque, cum id
exigit, temperamento.*

Totum hoc comprobatur, quia in Aegypto, & in Arabia, quæ sunt Regiones magis calidæ tempore æstivo in hac potione ut plurimum non sumuntur nisi cortices, quæ eodem modo ac semina contunduntur, & tempore hyemali ipsæ semina, & in alijs Regionibus minus calidis, ut in Regno Syriæ, sicut ego ipse vidi, sumitur æstate hæc potio unâ cum corticibus, quod in hyeme non fit, tunc enim sumitur sine corticibus, signum ergo evidens est, cortices esse ip-

so

so semine frigidioris qualitatis.

Summas igitur Deo nostro Conseruatori gratias, qui nouum in dies profert modum seruandi nos incolumes, & sanos, cui laus, & gloria in æternum.

DESALVBERRIMA

POTIONE

CAHVE,

SEV

CAFE

Nuncupata

DISCVRSVS

FAVSTI NAIRONI BANESII
Maronitis.

*Linguae Chaldaicae seu Syriacae
in Alino Verbo Arbigym
novo Lectoris*

Ad Eminentiss. ac Reverendiss.

PRINCIPEM

D. IO. NICOLAVM

S. R. E. CARD.
DE COMITIBVS.

Romae. Typis Michaelis Percalis. 1691.

1691

DISCVRSO
sobre

A SALVBERRIMA

BEBIDA
chamada

CAHVE,

OV

CAFE

POR FAVSTO NAIRONO BANESIO
Maronita,

*Lector de Lingua Chaldaica ou Syriaca
do Ilustre Arquignaisio
Romano.*

EDIÇÃO

DO DEPARTAMENTO
NACIONAL

DO CAFE.

Rio de Janeiro, Brasil. 1945.